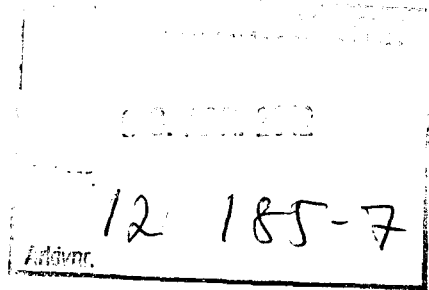

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

30.03.2012

SAKSBEHANDLER:
Hege Bunkholt Elstrand

VÅR REFERANSE:
12/1176

DERES REFERANSE:
12/185 KSJ

DIR.TLF:
22 93 97 50

ARKIVKODE:
540.12

Høringsuttalelse til NOU 2012:3 Fripoliser og kapitalkrav

Finanstilsynet viser til departementets høringsbrev 26. januar 2012 til NOU 2012:3 Fripoliser og kapitalkrav (utredning nr. 25 fra Banklovkommisjonen).

Finanstilsynet støtter Banklovkommisjonens forslag i utredning nr. 25. Forslaget om at fripoliseinnehavere skal kunne avtale at pensjonsinnretningen skal forvalte fripolisen med investeringsvalg, er i tråd med Finanstilsynets forslag i brev til departementet 8. mars 2011. Finanstilsynet er enig i forslagene som fremsettes, men foreslår i tillegg en rådgivningsplikt knyttet til hvorvidt en fripoliseinnehaver bør konvertere til fripolise med investeringsvalg.

Slik det redegjøres for i NOU 2012:3 og i Finanstilsynets brev til Finansdepartementet 8. mars 2011 avdekker Solvens II en kraftig økning i kapitalbehovet for livsforsikringsselskaper sammenliknet med dagens kapitalkrav. Det økte kapitalbehovet er spesielt dramatisk for eksisterende fripoliser. Finanstilsynet vil på denne bakgrunn bemerke at en god og effektiv håndtering av problemstillingene rundt pensjonsinnretningenes fripoliseportefølje er svært viktig i forbindelse med den forestående gjennomføringen av Solvens II i norsk lovgivning. Det er av vesentlig betydning å få på plass tiltakene raskt og før ikrafttreddelsen¹ av Solvency II for å skaffe selskapene størst mulig forutsigbarhet og klarhet om rammelovgivningen. Klarhet om rammebetingelsene vil lette forberedelsene til gjennomføringen og vil f.eks. også være av betydning i forbindelse med en eventuell kapitalinnhenting i markedet.

For at tiltaket skal ha den nødvendige effekt er det helt avgjørende at et tilstrekkelig antall fripoliseinnehavere mener det vil være mer lønnsomt på sikt å konvertere til fripolise med investeringsvalg enn å beholde den årlige garanterte avkastningen. Dette er imidlertid en vanskelig og komplisert vurdering og fordrer en god vurdering fra kvalifiserte rådgivere med hensyn til om arbeidstakers opptjente pensjonsrettigheter vil kunne sikres fullt ut gjennom en eventuell

¹ Foreløpig tidsskjema for innføringen av Solvens II går ut på at regelverket skal være gjennomført i nasjonal rett innen 1. januar 2013, men at det innføres en generell overgangsordning som innebærer at kapitalkravene og en del andre krav til selskapene først gjøres gjeldende fra 1. januar 2014..

konvertering. Etter Finanstilsynets vurdering dekker lovutkastet § 4-7 (5) utelukkende pensjonsinnretningenes opplysningsplikt med hensyn til hva fripolise med investeringsvalg innebærer, og dekker i liten grad rådgivningsdelen, dvs. hvorvidt det er i fripoliseinnehaverens interesse å konvertere til fripolise med investeringsvalg. Lovutkastet § 4-7 (6) dekker kun rådgivning knyttet til sammensetningen av investeringsporteføljen. Det legges for øvrig til grunn at sjettede ledd vil suppleres av forsikringsavtaleloven § 11-1. Finanstilsynet antar at regelverket knyttet til pakkede spareprodukter som er under utvikling i EU, det såkalte PRIPs-regelverket² (Packaged Retail Investments Products) vil få anvendelse på konvertering av fripoliser ved en gjennomføring i norsk rett. PRIPs-regelverket har til formål å gi økt investorbeskyttelse ved plassering i produkter der kundens avkastning er påvirket av markedsverdien eller avkastningen på en eller flere definerte markedsvariabler, som aksjer, renter, råvarer, valuta eller porteføljer av enkeltaksjer. Regelverket stiller skjerpede krav både til selve rådgivningen og til den informasjonen som skal gis kunden i forkant av plasseringen.

Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn at det i lovutkastet § 4-7 (5) føyes til en bestemmelse om at pensjonsinnretningen, særlig på grunnlag av opplysninger innhentet fra kunden, skal vurdere om avtale om utstedelse av fripolise tilordnet egen investeringsportefølje er tilrådelig for fripoliseinnehaveren, og skriftlig begrunne det råd den gir kunden. Hvorvidt det er i fripoliseinnehaverens interesse å konvertere, vil kunne avhenge av poliseinnehavers økonomi for øvrig, tid frem til utbetaling av ytelsen og selvfølgelig nivået på den årlige rentegarantien. Finanstilsynet støtter for øvrig Banklovkommissjonens forslag om at nærmere regler om informasjonspliktens omfang bør gis i forskrift, og legger til grunn at foretakspensjonsloven § 1-3 gir tilstrekkelig hjemmel for slik forskrift.

For pensjonsinnretningene og deres agentnett ligger det et stort ansvar knyttet til rådgivningen. For en rekke grupper vil det ikke være tilrådelig å konvertere til fripoliser med investeringsvalg i et vedvarende lavrentescenario, men heller beholde den årlige rentegarantien. Kvaliteten på rådgivningen vil være underlagt tilsyn fra Finanstilsynet.

Finanstilsynet er således usikker på effekten av dette forslaget knyttet til eksisterende fripolisebestand, men legger likevel til grunn at forslagene samlet sett på sikt vil kunne bidra til å redusere utfordringene knyttet til fripoliseporteføljen samtidig som forslaget gir fripoliseinnehavere økt valgfrihet med hensyn til hvordan avkastningsmulighetene bør sikres.

Finanstilsynet vil på denne bakgrunn påpeke at det fortsatt er behov for å sikre livsforsikringsselskapene hensiktsmessige rammebetingelser. Finanstilsynet har i brevet til departementet 8. mars 2011, pkt. 5, foreslått endringer i forsikringsvirksomhetsloven som innebærer et sammenslått og mer fleksibelt bufferfond. Dette gir, i tillegg til et enklere regelverk for kunder og selskaper, en bedre mulighet for risikoutjevning over tid. Dermed bedres muligheten for en langsiktig forvaltning av kundenes midler som bedre er tilpasset langsiktigheten av forpliktelsene, og som kan gi grunnlag for høyere forventet avkastning over tid. I en situasjon hvor rentenivået ligger betydelig over den garanterte renten, vil sannsynligheten for at avkastningen blir vesentlig lavere enn den garanterte renten være begrenset. I dagens lavrentescenario er det imidlertid betydelig risiko for at avkastningen i dårlige år blir lavere enn den garanterte

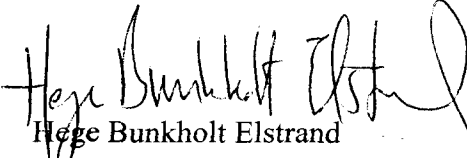
² EU-kommisjonens forslag til regelverk forventes fremlagt i løpet av april 2012.

avkastningen. Behovet for buffere som bidrar til risikoutjevning over tid kan derfor sies å være større enn tidligere. Banklovkommissjonen som har vurdert forslaget har, med unntak av fem medlemmer, ikke funnet grunnlag for å gå videre med dette nå.

Finanstilsynet fastholder imidlertid nevnte forslag og at forslaget også bør vurderes som et tiltak med betydelig umiddelbar effekt. Selv om eksisterende kundebuffere vil kunne økes noe frem til Solvens II trer i kraft, vil det sannsynligvis være behov for å styrke egenkapitalen i livsforsikringsselskapene. Endring i rammebetingelsene som vil sette pensjonsforvalterne bedre i stand til å utjevne avkastningsrisikoen over tid, vil også gjøre det mer attraktivt å tilføre kapital til livsforsikringsselskapene. De foreslåtte endringene vil dessuten komme kundene til gode i form av antatt høyere langsiktig avkastning på pensjonsmidlene. Det påpekes også at rentefallet og volatiliteten i finansmarkedene i etterkant av at forslaget ble oversendt departementet 8. mars 2011, ytterligere har understreket behovet for rammebetingelser som gir bedre mulighet for risikoutjevning over tid.

For Finanstilsynet

Runa K. Sæther
seksjonssjef

Hege Bunkholt Elstrand
seniorrådgiver